

Ελλάδα: Επιστροφή στην ανάπτυξη το 2014

Χαράλαμπος Γκότσης

Καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Πειραιά

Ποιο βασικό συμπέρασμα εξάγατε μέσα από την κατάθεση του προσχεδίου για τον Προϋπολογισμό 2014;

ΥΠΟΙΚ: Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2014

Έχω την εντύπωση ότι συνεχίζεται η ίδια πολιτική, δηλαδή αυτή της λιτότητας. Ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος είναι μεν εφικτός, αλλά προωθείται με λαθεμένη μέθοδο. Ο υγιής τρόπος θα ήταν η επίτευξη μέσω της ανάπτυξης της οικονομίας, ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση το όποιο πλεόνασμα θα προκύψει από περικοπές και πρόσθετους φόρους, παράγοντες που βυθίζουν την οικονομία και τελικώς δημιουργούν μεγαλύτερα προβλήματα από αυτά τα οποία καλείται να επιλύσει το πρωτογενές πλεόνασμα.

Από την άλλη πλευρά, ο διπτός στόχος αύξησης της ανάπτυξης και της απασχόλησης κατά 0,6% είναι ανέφικτος. Δεν προκύπτει από τα στοιχεία τα οποία ο ίδιος ο προϋπολογισμός παραθέτει. Αφενός μειώνεται η ιδιωτική κατανάλωση κατά 1,6% και η δημόσια κατανάλωση κατά 4%, αφετέρου δεν υπάρχει διαφοροποίηση στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων (περίπου 7 δις, όσο και το 2013). Συνεπώς, ο προϋπολογισμός δεν είναι σε θέση να δώσει κάποια αναπτυξιακή εικόνα.

Προβλέπεται ωστόσο αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών.

Πράγματι, αυτό είναι το μοναδικό θετικό στοιχείο αλλά και το πιο ρευστό. Λόγω της στενής εποπτείας από την τρόικα, η οποία στις περιπτώσεις αποκλίσεων παρεμβαίνει είτε με πρόσθετα είτε με ισοδύναμα μέτρα, η υλοποίηση των περικοπών είναι βέβαιη. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τις επενδύσεις, οι οποίες δεν εξαρτώνται από την Ελλάδα, υπό την έννοια ότι ήδη έχουν αναληφθεί πρωτοβουλίες προς χώρες όπως το Ντουμπάι, το Κατάρ, η Κίνα, η Ρωσία, οι ΗΠΑ και τώρα το Ισραήλ, οι οποίες έχουν μεταφραστεί απλώς σε κάποιες αποκρατικοποιήσεις που δεν εμπεριέχουν το στοιχείο της επένδυσης -αφορούν ουσιαστικά στην πώληση μεριδίων εισηγμένων εταιρειών.

Σε ποιο σημείο στέκεται η δική σας ανάλυση ως προς τις αναγκαίες κινήσεις για την αλλαγή του σκηνικού;

Στη θέση της περιοριστικής πολιτικής θα πρέπει πλέον να μπει μία γενναία αύξηση των δημοσίων επενδύσεων η οποία θα αποφέρει απασχόληση και πρόσθετα εισοδήματα.

Οι δημόσιες επενδύσεις απαιτούν τους αντίστοιχους πόρους. Πού θα βρεθούν;

Καταρχάς, υπάρχουν από πέρυσι αρκετά κονδύλια που διατίθενται στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου. Σχεδόν 65 δις. υποτίθεται ότι θα χρησιμοποιούνταν για ανάπτυξη και αύξηση της απασχόλησης. Δεν έχουμε δει τίποτα. Περίπου 1,5 δις υπάρχει διαθέσιμο μέσω της ΕΚΤ. Μόλις προ ημερών ο υπουργός Ανάπτυξης αναγνώρισε ότι έχουν απορροφηθεί μόνο 150 εκατ. Υπάρχουν διάφορες πηγές χρηματοδότησης τις οποίες -λόγω παθογενειών- δεν αξιοποιούμε.

Έπειτα, πρέπει κάποια στιγμή να αντιληφθούν και οι δανειστές μας ότι αυτή η χώρα, εκτός από χρήματα για την κάλυψη των δαπανών, χρειάζεται και ενίσχυση με κάποια μέσα πέρα από τη γραφειοκρατία των Βρυξελλών. Ειδάλλως, δεν θα της δοθεί η δυνατότητα να ανακάμψει. Αν δεν χρηματοδοτηθούν οι επιχειρήσεις μέσω των τραπεζών και δεν ενισχυθεί το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τότε η Ελλάδα θα παραμείνει σε αυτό το επίπεδο για πάρα πολλά χρόνια.

Θεωρείτε ότι είναι εφικτή η μερική επιστροφή στις αγορές το 2014;

Είναι εφικτό να βγει η Ελλάδα στις αγορές για ένα ποσό της τάξης των 500 εκατ. με ένα επιτόκιο 6-7%. Ωστόσο, είναι κάτι το οποίο επί της ουσίας δεν συμφέρει. Αυτήν τη στιγμή, ο μέσος όρος του επιτοκίου δανεισμού για την Ελλάδα βρίσκεται στο 2,5%. Άρα, μόνο συμβολική θα ήταν η σημασία της επιστροφής στις αγορές υπό τις παραπάνω συνθήκες.

Το υπουργείο Οικονομικών συνδέει πάντως την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος με το αίτημα για νέα ελάφρυνση του δημόσιου χρέους.

Παρατηρώντας κανείς τη διάρθρωση του ελληνικού δημόσιου χρέους, θα αντικρίσει 11 φορείς – δανειστές οι οποίοι έχουν διαθέσει χρήματα με διαφορετικούς όρους. Κάποιες περιπτώσεις «σηκώνουν» διαπραγμάτευση, σε αντίθεση με άλλες.

Παραδείγματα:

- Τα 35 δισ. τα οποία έχουμε δανειστεί από το [ΔΝΤ](#) με επιτόκιο 3,5% δεν μπορούν να «κουρευτούν». Ενδεχομένως να είναι εφικτή περαιτέρω επιμήκυνση της αποπληρωμής.

- Τα περίπου 130 δισ. από τον ESM έχουν πάρα πολύ χαμηλό επιτόκιο (περίπου 1,5%). Συνεπώς, και σε αυτήν την περίπτωση μπορεί να συζητηθεί απλώς μία επιμήκυνση.

- Τα 55 δισ. των διμερών δανείων μπορούν να υποστούν και μείωση επιτοκίου και επιμήκυνση της αποπληρωμής.

Σε κάθε περίπτωση, ας λάβουμε υπόψη ότι το εκάστοτε εθνικό κοινοβούλιο της Ευρωζώνης είναι διατεθειμένο να προβεί σε διευκολύνσεις που αφορούν στο μέλλον, παρά στο παρόν, που θα ήταν και το επιθυμητό από την πλευρά μας.

Χρήστος Κόλλιας

Καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τι (δεν) πετυχαίνει το προσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών για τον Προϋπολογισμό 2014;

Προφανώς, περιλαμβάνει κάποια αισιόδοξα στοιχεία που αφορούν στη δημοσιονομική εικόνα της χώρας. Αλλά φοβάμαι ότι μπορεί να ισχύσει το «η εγχείριση επέτυχε, ο ασθενής απέθανε», διότι η ελληνική οικονομία βρίσκεται ακόμη στην «εντατική», όσον αφορά στις αναπτυξιακές της προοπτικές. Μην ξεχνάτε ότι βρίσκομαστε λίγες μονάδες μακριά από το εφιαλτικό σενάριο του «30 - 30», δηλαδή 30% μείωση του ΑΕΠ και 30% ανεργία. Σημειωτέον, η πρόβλεψη για αύξηση της απασχόλησης 0,6% είναι σταγόνα στον ωκεανό σε σχέση με αυτά τα πρωτοφανή για δυτικοευρωπαϊκή χώρα μεγέθη της ανεργίας (27% σύμφωνα με την [ΕΛΣΤΑΤ](#), πάνω από 30% σύμφωνα με το [INE ΓΣΕΕ / ΑΔΕΔΥ](#)). Ακόμη και αν το 2014 επιβεβαιωθεί ο θετικός ρυθμός ανάπτυξης της τάξης του 0,6%, αυτό το ποσοστό θα είναι πολύ μικρό σε σχέση με έναν «οικονομικό οργανισμό» ο οποίος κατά τη γνώμη μου αποτελεί το ζητούμενο για τα επόμενα χρόνια.

Ποιες αδυναμίες εντοπίζετε σε σχέση με αυτόν τον στόχο;

Το κυριότερο πρόβλημα είναι ότι το πρόγραμμα δεν προβλέπει επαρκείς πόρους για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης της χώρας. Παράλληλα, δεν επιλύει τα βαθύτατα προβλήματα στο επίπεδο των μεταρρυθμίσεων, όπως η εκτεταμένη φοροδιαφυγή. Επιπλέον, δεν φροντίζει για τον κοινωνικά δίκαιο επιμερισμό του κόστους της δημοσιονομικής προσαρμογής.

Γιατί η Ελλάδα εξακολουθεί να μην προσελκύει επενδύσεις;

Το γεγονός ότι όχι μόνο δεν έρχονται επενδυτές, αλλά αντίθετα επιχειρήσεις μεταφέρουν την έδρα τους στο εξωτερικό, οφείλεται κυρίως στο ιδιαίτερα ασταθές φορολογικό πλαίσιο. Επίσης, είναι τέτοιες οι αναπτυξιακές προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, που αφαιρούν από τις επιχειρήσεις τη δυνατότητα πρόσβασης στις χρηματαγορές. Άλλωστε, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αδυνατεί να λειτουργήσει ως πηγή χρηματοδότησης της απαιτούμενης αναπτυξιακής προσπάθειας.

Πώς σχολιάζετε την πρόβλεψη για πρωτογενές πλεόνασμα, σε σχέση και με την επιδίωξη περαιτέρω ελάφρυνσης του χρέους;

Δεν θα πρέπει να ξεχνά κανείς ότι είναι ακόμη υπαρκτές οι μεγάλες ληξιπρόθεσμες οφειλές του δημοσίου προς ιδιώτες. Θα ήταν ευχής έργον να μεταφερθούν το 2014 αυτές οι οφειλές, αλλά το ίδιο είχε ειπωθεί και για το 2013 χωρίς αποτέλεσμα. Σε κάθε περίπτωση, το πρωτογενές πλεόνασμα σημαίνει ότι η ελληνική οικονομία δεν θα έχει την ίδια εξάρτηση για πόρους από τους δανειστές της. Ωστόσο, παραμένει το ουσιαστικό πρόβλημα των τοκοχρεολυσίων, στο οποίο θα πρέπει να εστιαστούν οι προσπάθειες. Η συζήτηση που είδε το φως της δημοσιότητας για μία έκδοση ομολόγου διάρκειας 50 ετών, ώστε να μπορέσουν να ελαφρυνθούν οι υποχρεώσεις της χώρας, είναι ίσως μία λύση, αν δεν συζητά κανείς για ένα νέο «κούρεμα» του ελληνικού χρέους, το οποίο φαίνεται ότι μπορεί να έρθει στον ορίζοντα μόνο με τη μορφή της μετακάλισης των δόσεων και της μείωσης των επιτοκίων.

Μία επιστροφή στις αγορές μπορεί να αλλάξει το κλίμα;

Αν επιτευχθεί, θα δώσει απλώς μία νότα αισιοδοξίας. Κατά τα άλλα, οι χρηματοδοτικές ανάγκες της χώρας θα συνεχίσουν να καλύπτονται με τον έναν ή τον άλλον τρόπο από πηγές εκτός αγορών - αναφέρομαι προφανώς στην ΕΕ και λιγότερο στο ΔΝΤ. Η επιστροφή στις αγορές, παρ' όλο που από μόνη της θα είναι ένα καλό μήνυμα, δεν θα επαρκεί για να επιλύσει τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Η ανεργία εξακολουθεί να αποτελεί δυσθεώρητο μέγεθος και θα χρειαστούν πολλά χρόνια

υψηλών ρυθμών ανάπτυξης προκειμένου να αρχίσει να επανέρχεται σε κάποια, ας τα πούμε, φυσιολογικά επίπεδα.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΩΣΤΟΥΛΑΣ - vkost@naftemporiki.gr

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2014 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΚΡΙΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Οικονομία & Αγορές

SAXO BANK ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΤΗΣ SAXO BANK ΓΙΑ ΤΟ Γ ΤΡΙΜΗΝΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΑΝ! [ΚΑΤΕΒΑΣΤΕ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΡΑ](#)

Οι αναλύσεις σε επενδυτικά προϊόντα ενδύου κινδύνου. Βεβαιωθείτε ότι γνωρίζετε πλήρως τους κινδύνους αυτού πριν προχωρήσετε σε οποιαδήποτε συναλλαγή.

Δημοφιλέστερα στην ενότητα Οικονομία & Αγορές

Γνώμη: Το αμάρτημα της ιδιοκτησίας

27/08 07:00 Όλες οι αμαρτίες τελικά εδών πληρώνονται, όπως λέει και ο σοφός λαός.

Περιορισμένες οι παρεμβάσεις για τη φορολογία στα ακίνητα

27/08 07:00 Περιορισμένες και αναμενόμενες είναι τελικά οι παρεμβάσεις στο ισχύον καθεστώς του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων, λόγω των εισπρακτικών αναγκών και ...

«Κλείδωσαν» οι έξι δόσεις για την καταβολή του ΕΝΦΙΑ

«Ήλιος»: 34.952 νέοι συνταξιούχοι σε τρεις μήνες

Boeing: Παραγγελία 8,8 δισ. δολ. από την BOC Aviation

Θετικές συστάσεις Deutsche Bank για τις ελληνικές τράπεζες

Συνεχίζει το ανοδικό μοτίβο του το Χ.Α.

Αποσπενδύει από τη χονδρική ηλεκτρικών ειδών ο όμιλος Fourlis

Ρωσία: Ένεση ρευστότητας 5 δισ. ευρώ σε δύο τράπεζες

Στις 2.000 μονάδες έκλεισε ο S&P 500

[sitemap](#)

[Οικονομία & Αγορές](#) [Πολιτική](#) [Κοινωνία](#) [Κόσμος](#) [Αθλητικά](#) [Πολιτισμός](#) [Περιβάλλον](#) [Τεχνολογία & Επιστήμη](#) [Υγεία](#)

Ναυτεμπορική digital network

Για επαγγελματίες

follow us!

Γίνετε συνδρομητές τώρα!

Μπείτε στον κόσμο των προνομίων της Ναυτεμπορικής. Πατήστε [εδώ](#) για να γίνετε συνδρομητής και αποκτήστε άμεσα

[online εγγραφή](#)

[Διαβάστε περισσότερα](#)